

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Cuvântarea

Exelenței Sale Domnului Archiepiscop și Metropolit Miron Romanu, rostită la deschiderea congresului nostru național bisericesc din terminul ordinariu dela 1/13 Octomvre, 1897.

Presânțiți domni episcopi! Preastimați domni deputați congresuali! Iubiți frați, iubiți fii sufletesci!

Vă mulțamesc, că la invitarea, ce Vi o am făcut, ați binevoit a vă aduna astăzi din diferite îndepărtări aici la metropola noastră, ca să luați în mână agendele congresului nostru național bisericesc, ale acestei corporațiuni organice supreme, în care culminază unitatea și solidaritatea bisericeii noastre naționale, și se exprimă momentele cele mai notabile și importante ale vieții noastre bisericesci.

Vă salut totdeauna cu totă căldura inimei mele la această nouă întrunire periodică, și din capul locului constat cu multă satisfacțiune: că întrunirea congresului nostru național bisericesc astădată n'a întâmpinat nici o greutate din partea potestății statului, ceea ce avem să mulțămim în prima linie grației și propensiunii părintesci a Maiestății Sale domnitoriului împărat și rege al nostru Francisc Iosif I., căruia și altcum pentru înființarea, respective reînvierea metropoliei noastre îi datorim pentru totdeauna grațitudine omagială, plină de credință și alipire, carea fără îndoială în acord deplin cu D.-Vóstră o exprim și la această ocaziune solemnă prin exclamarea cea mai sinceră: Trăiască Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Monarch!

Acastă împregiurare imbucurătoare mă face să

cred, că în cercurile competente guverniale a străbătut în cele din urmă convingerea, că congresele noastre bisericesci-naționale s'au ferit totdeauna de a se atinge de afaceri politice, cari nu au nimic cu instituțiunile noastre bisericesci, și că întrunirea și activitatea acestor congrese întru nimic nu este prejudiciósă intereselor statului.

Și într'adevăr putem să fim mândri, când revizind în trecut, vom constata adevărul, că congresele noastre conscie de chemarea lor, cu multă înțelepciune, cu multă moderare, pot să țină cu abnegațiune, și cu multă demnitate s'au mărginit în toate acțiunile sale numai și numai la afacerile bisericesci-școlare și fundamentale, indicate în statutul organic, lăsând cu totul neatins terenul politic; cea ce de bună sémă se va transporta și la cele din viitoriu.

Nu vreau să preocup astădată atențiunea D.-Vóstre cu amintirea obiectelor mai însemnate, ce au să vină la ordinea zilei în sesiunea această congresuală, pentru că ele îndată după constituirea congresului se vor presenta aici prin rapórtele consistoriului metropolitan; amintesc însă în general, că și în acest congres nisințele noastre ale tuturor trebuie să fie îndreptate într'acolo, ca pe lângă alte atribute canonice ale instituțiunilor noastre bisericesci să se conserve nealterat caracterul lor național, și ca cel mai deaprobe scop al nostru să avem înaintea ochilor în toate lucrările noastre cultura și moralitatea publică, cari au să ne asigure pacea și adevărata iubire frătescă în societate.

Având firma speranță, că și D.-Vóstră astfel vă pricepeți chemarea, ce o aveți ca membri ai acestei supreme corporațiuni bisericesci, după invocarea ajutoriului lui Dumnezeu premersă sub sânta liturgie de

astăzi, sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc pentru periodul anilor 1896/7, 1897/8 și 1898/9 cu acésta o declar de deschisă.

Congresul național-bisericesc.

Conform cerculariului Excelenței Sale Preasânțitului nostru Domn Archiep. și Metropolit Miron Romanul prin care a fost convocat congresul național-bisericesc al metropoliei noastre gr. ort. rom. din Transilvania și Ungaria, deputații congresuali s'au adunat în 1/13 Octombrie la Sibiiu pentru a lua parte la ședințele congresului.

Înainte de a-și începe congresul activitatea, deputații congresuali în frunte cu Preasânțiile Lor episcopii Ioan Mețian din diecesa Aradului și Nicolau Popea din diecesa Caransebesului, au asistat la oficiul divin împreună cu invocarea Duchului Sânt celebrat în biserica din Sibiiu-Cetate de Ex. Sa D. archiep. și metropolit asistat de Cuvioșii Lor archim. Filaret Musta dela Caransebeș și protosincelul Augustin Hamsea dela Arad, protopresbiterii Ioan Papiu din Sibiiu și Ignatiu Papp din Arad și diaconii Ilie Moga și Demetriu Câmpean din Sibiiu.

Cântările liturgice au fost executate într'un mod de tot sârbătoresc de corul elevilor seminariali condus de zelosul și talentatul nostru artist, profesorul seminarial dl. Georgiu Dima.

După terminarea oficiului divin la 12^{1/2} ore m. Ex. Sa Dl Archiep. și Metropolit fiind invitat prin o deputațiune esmisă din sinul deputaților prezenți se prezintă însoțit de Preasânțiile Lor episcopii Ioan Mețianu și Nicolau Popea, cari în urma poziției lor, ocupă și ei loc la masa presidială, în sinul deputaților adunați în biserica din Sibiiu-cetate și deschide ședința I. prin cuvântarea ce o publicăm la locul prim, în fruntea fôiei.

Cuvântarea a fost ascultată cu multă atențiune din partea deputaților congresuali și a distinsului public adunat în biserică, și a fost întreruptă cu aclamațiuni dese și vii la adresa Majestății Sale preabunului nostru împărat și rege Francisc Iosif I., căruia după cum s'a accentuat în cuvântare, avem de a mulțami restaurarea vechei noastre metropolii, precum și posibilitatea ținerii acestui congres.

După terminarea cuvântării de deschidere la invitarea Ex. Sale președintelui congresului se constituie biroul interimal constatătoriu din dep. Mateiu Voilean, Dr. Traian Putici și Dr. Traian Badescu deputați din cler și dnii Dr. Ilie Cristea, Dr. Ioan Șenchea, Dr. Nestor Oporeanu, Dr. Nic. Popovici, Dr. Petru Ionescu și George Bogoevici deputați mireni.

Se prezintă din partea Inaltului presidiu raportul consistoriului metropolitan dimpreună cu actele alegerilor deputaților congresuali.

I-și prezintă apoi în persoană credenționalele următorii deputați :

1. Adam Filip. 2. Ardelean Georgiu. 3. Babeș Vicențiu. 4. Dr. Badescu Traian. 5. Barzu Traian. 6. Beleş Vasiliu. 7. Bârsan Ambrosiu. 8. Bogoevici Georgiu. 9. Burdea Constantin. 10. Ciorogariu Romul. 11. Cirlea Mihai. 12. Corcan Petru. 13. Cristea Ilie. 14. Curescu Ilie. 15. Damian Vasiliu. 16. Dan Iuliu. 17. Drăgălină Patriciu. 18. Dr. Farcaș Ioan. 19. Ghidiu Andreiu. 20. Goldiș Iosif. 21. Hamsea Augustin. 22. Hamsea Voicu. 23. Ionaș Ioan. 24. Dr. Ionescu Petru. 25. Ivan Nicol'au. 26. Dr. Liviu Leményi. 27. Lenger Ioan. 28. Nicolau Maneguițiu. 29. V. Mangra. 30. Dr. Alexandru Mocsonyi. 31. Filaret Musta. 32. Dr. Aurel Novac. 33. Dr. Nicolau Olariu. 34. Sebastian Olariu. 35. Dr. Nicolau Oncu. 36. Dr. Nestor Oporean. 37. Papiu Ioan. 38. Pap Ignatiu. 39. Pap Ioan. 40. Dr. Pop Iustin. 41. Păcurariu Avram. 42. Petric Ioan. 43. Pipoș Petru. 44. Popovici Alexandru. 45. Popovici Georgiu. 46. Dr. Popovici Georgiu. 47. Popovici Michail. 48. Dr. Popovici Nicolau. 49. Preda Ioan. 50. Dr. Preda Vasilie. 51. Pușcariu Ioan, cav. 52. Dr. Putici Traian. 53. Roxin Nicolau. 54. Roșescu Tului. 55. Rotariu Paul. 56. Săgărcean Vasile. 57. Dr. Șenchea Ioan. 58. Seracin Teodor cav. 59. Sêrbu Gherasim. 60. Sêrbu Ioan. 61. Simonescu Leontin. 62. Dr. Șpan Petru. 63. Spătariu Vladimir. 64. Tisu Petru. 65. Traila Ilie. 66. Truția Petru. 67. Dr. Vecerdea Nicolau. 68. Voileanu Mateiu. 69. Zigrea Nicolau.

Deputatul present Parteniu Cosma neavând la sine credenționalul, îl va presenta secțiunii verificătoare respective. Credenționalul deputatului Ioan Groza se prezintă prin deputatul Ignatiu Pap; cel al lui Eugeniu Mocsonyi prin V. Babeș; cel al lui Teod. Ceonța prin A. Hamsea; cel al lui Dr. Florian Duma prin N. Zigre; cel al lui Paul Pap prin P. Cosma; cel al lui Alexandru Birescu prin P. Tisu; cel al lui Michail Velici prin V. Mangra; cel al lui A. Suciuc prin Romul Ciorogariu și în fine cel al lui Dr. Ilarion Pușcariu prin I. cav. de Pușcariu.

Prin consistoriul metropolitan se prezintă credenționalele deputaților: Coriolan Brediceanu, Dămian Simeon, George Fejér și Dr. Constantin Groza.

Pentru verificarea deputaților înaltul presidiu propune, ér congresul primesce, instituirea alor trei secțiuni constatătoare fie-care din deputații unei eparhii, astfel, ca deputații archidiecesei să verifice pe deputații din diecesa Aradului deputații din diecesa Aradului să verifice pe deputații din diecesa Caransebesului, ér deputații din diecesa Caransebesului să verifice pe deputații din archidieceasa Transilvaniei.

Sêrbarea Duminecilor și a sêrbătorilor.

În locul sêrbării Sâmbetii la jidovi, introduse în amintirea primei creațiuni, a intrat în bise-

rica creștină sârbarea Duminecei, carea are de scop de a ne aduce aminte de învierea Domnului nostru Isus Christos, și de a doua creațiune deplinită prin trimirirea Duhului Sânt la sârbarea Rusalelor. Schimbarea amintită în privința sârbării Duminecii o reduce tradițiunea bisericăscă la o orânduire apostolică, și sârbarea faptică a ei se pôte arăta din istorie. Pe timpul apostolilor însă se sârba în multe biserici din orient pe lângă Duminecă și Sâmbăta. Acest us însă a dispărut foarte iute.

Biserica în decursul timpului a orânduit 3 zile mari de sârbare spre amintirea momentelor principale a-le opului de mântuire a D-nului nostru Isus Christos și anume: Nașterea, învierea D-lui Is. Christos și pogorirea Duhului Sânt. În decursul timpului însă s'au mai introdus și alte sârbători, pentru sârbarea unor momente sau fapte însemnate din vieța D-nului Is. Christos, precum și sârbători spre cinstirea maicei Domnului și a altor sfinți.

Sârbarea Duminecei și a altor sârbători are de scop, de a ne aduce totdeauna aminte de scopul și finea existenței noastre. Are mai departe de scop de a ne da ocașiunea, ca în termeni prescriși să aducem cuvenită închinăciune, laudă și mulțămită lui D-șeu și în fine de a ne sânti prin mijlocele grațiale; precum și prin odihnă și recreațiune amăsurată a ne întări pentru lupta vieții creștine. În deosebi sârbarea zilelor de sârbători are de scop nu numai a da creștinului un îndreptariu, ca el cu mulțămită să petrecă tainele mântuirii și a-le minunilor darului lui D-șeu întru sântii săi, ci și de a-i fi un isvor ales de sântire și innoire spirituală.

Datorința sârbării Duminecei și a sârbătorilor constă din două părți și anume din răpaosul Duminecii și a sârbătorii; și din sârbarea liturgică și religioasă a zilei însuș. Ambele părți sunt momente întregitoare și se pot așa de puțin despărți unul de altul, ca și trupul de sufletul omului. Deci spre a sârba într'un mod cuviincios Dumineca și sârbătorile, se cere mai întâi ca noi să ne reținem de acele lucruri, prin cari se vatămă adorațiunea lui D-șeu. Anume se opresc în aceste zile: opera servilia, adică lucrurile servile, sau acele lucrări, cari în timpurile vechi se isprăviau de sclavi, și opera forensia, adică toate afacerile judecătoriale și comerciale. Din istoria creațiunei ne convingem, că ziua a șaptea s'a sântit de D-șeu însuș ca o zi de odihnă prin aceea, că El însuș s'a odihnit în aceea zi de toate lucrurile sale. (Facere 2, 2). De aici s'a făcut începutul de a împărți timpul în săptămâni de câte 7 zile și a se odihni în ziua cea de pe urmă de lucrurile cele îndatinate. Mai târziu s'a hotărît după porunca lui D-șeu, ca poporul israiltean să se reție în ziua a șaptea de toate lucrurile sale, pentru-ca să se odichnescă și așa Sâmbăta să se sârbeze cu sântenie, dictându-se pentru vatămarea ei pedeapsa de mörte. Acastă poruncă (2 Moise 20, 8—11) e următorea: „adu-ți aminte de ziua Sâmbetei, ca să o sântești pre ea,

șase zile să lucrezi și să faci toate lucrurile tale, 6r a șaptea zi e Sâmbăta Domnului Dumneșeului tău.“ Acastă poruncă deși a fost ea dată pentru israilteni, totuș fiind-că însuș D-nul Christos a șis, că n'a venit să strice legea, ci ca să o îndeplinească, ne obligă deși în alt mod, și pre noi. Pentru aceea ea fost dela început observată din partea creștinilor, cari însă în loc de Sâmbăta, au sârbat Dumineca. Prin autoritatea publică s'a hotărît sântenia Sâmbetei mai întâi prin Constantin cel mare, carele a oprit toate lucrurile mehanice, esercițiile militare și actele judiciiale. Impărații Theodosius I. și II. au oprit și jocurile teatrale Dumineca și în zilele de sârbătore. Biserica încă au oprit prin canone ori-ce feliu de lucru greu și alte deprinderi în Dumineci și sârbători. Ear astăzi luând biserica în considerare necesitățile ardente a-le societății omenești, concede în Dumineci și sârbători așa numitele opera liberalia, adică lucrurile ce sunt îmbinate cu ocupațiunea spirituală (artistică și științifică) și acele cari nu se fac pentru 6re-care câștig, ci numai pentru recrearea și plăcerea omului; precum și ori-ce lucru urgent, care nu se pôte amâna (al corăbierilor; al celor dela calea ferată etc.)

Altă datorință a creștinilor în privința sârbării Duminecilor și a sârbătorilor este de a merge la biserică și acolo a se împreuna cu comunitatea credincioșilor la plinirea cultului d-șeesc.

La cultul d-șeesc public și comun îl îndatorește pre creștin prima poruncă bisericăscă, și anume: „a se ruga lui D-șeu cu zdrobirea și umilința inimei, și a plini rânduiala bisericii în toate Duminecile și sârbătorile, adică a asculta utrenia, liturgia, vecernia și cuvântul de învățatură.“ Părțile principale a-le cultului public d-șeesc, la care cu deosebire e îndatorat creștinul de a lua parte Dumineca și în zile de sârbători sunt deci următorele: ascultarea cuvântului d-șeesc, carele ni-se vestește prin predică și catichesă; și sârbarea s-tei liturgii.

Dela îndatorirea acastă îl desobligă pe creștin numai imposibilitatea fizică sau morală, precum și împlinirea neamânabilă a datorințelor din amóre frătescă.

În fine mai amintim, că conform spiritului sârbării creștine suntem datori să ne ocupăm în zilele de Dumineci și sârbători mai ales cu deprinderi religioase și cu împlinirea faptelor îndurării, precum cu cetirea cărților să te, cu convorbiri religioase etc.

Despre corpuri și proprietățile lor.

Băeți! — Aici pe masa școlei sunt multe petricele. — Prindeți cu mâna de acestea petricele, și-'mi răspundeți: cum sunt ele? — Petricelele acestea sunt vârtose sau tari. — Numiți și alte corpuri vârtose sau tari. Tăblița, călămariul,

păretele, lemnul, ferul s. a. sunt corpuri vîrtose sau tari.

Însămnați-vă! Corpurile care pot să se țină de olaltă între păreți se numesc: corpuri solide.

Păharul gol en îl implu cu apă. Apa din păhar ce cuprinde? Apa din păhar cuprinde un spațiu gol. Ce e dară apa? Apa e un corp.

Plec dunga păharului cu apă puțin mai în jos; și voi vedeți, că apa picură și curge afară din păhar. Deci, apa e un corp; dar un corp curgătoriu, fluid.

Numiți și alte corpuri curgătoare, fluide! Laptele, vinul, oțetul, negrêla, oleul s. a. sunt corpuri curgătoare, fluide.

Beșica ce vi-o arêt e gólă; ér la un capet al ei să află o țeva deschisă. Suflu prin țevă în beșică, și acêsta își ia o altă formă, — să îmflă beșica.

Cugetați-vă! Ce să află în beșică? În beșică să află aer. Ce cuprinde aerul din beșică? Aerul din beșică cuprinde un spațiu gol. Ce e dară aerul? Aerul e un corp.

Țeva beșiciei umflata o astup cu cêră. Apês puțin beșica; apoi îmi subtrag degetul cu care o-am apăsât. Ce a-ți vêdut? Am vêdut, că beșica să pôte apăsa și întinde. Deschid țeva și las să vè puneți degetul spre ea. Ce simțiți acuma? Simțim puțină recóre, un vînt. Dar ce ese din beșică? Din beșică ese aerul.

Aerul încă e un corp, dar nu e nici solid ca pétra, nici curgătoriu ca apa, — ci de o altă numire: aerul e un corp elastic, fluid. Corpurile elastice, fluide cum sunt: aerul aburii, fumul și altele puține, să mai numesc și corpuri gazóse sau aerine.

Păharul acesta gol îl umplu bine cu petricele. Dacă privim păreții păharului de jos în sus, dicem — că păharul e înalt. Și din contră, privind păharul de sus în jos, dicem — că păharul e adênc sau afund. Mai privind în fine și păreții din afară preste tot, și dicem — că păharul e larg sau gros.

Înălțimea sau adêncimea cu afunđimea păharului sunt asemenea și cu lungimea lui; érá drept lungime să ia totdeauna întinderea cea mai mare. Lărgimea e asemenea cu lățimea; érá drept lățime să-ia întinderea cea mai de mijloc. În fine, grosimea e cea mai mică întindere. Prin urmare deosebim 3 întinderi anumite; și adecă: lungimea, lățimea și grosimea păharului.

Despre un părete dicem că e înalt sau adênc, afund; apoi, că e lung și gros. Aici înălțimea sau adêncimea cu afunđimea e asemenea cu lățimea, avênd acêsta o întindere mai de mijloc. Deosebim și aici numai 3 întinderi anumite; și adecă: lungimea, lățimea și grosimea păretului.

Despre o carte, o tablă, un linial, o scândură ș. a. dicem că sunt lungi, late și gróse.

Tóte corpurile sunt cuprinse numai de 3 întinderi anumite; și adecă: de lungime, lățime și

grosime, cari, cu alte cuvinte, se numesc: dimensiuni. Acêsta întindere sau dimensiune e o proprietate generală a tuturor corpurilor; și ea să numeșce: întinderea corpurilor (espansibilitatea).

Dacă socotim laturile unui corp cuprins de cele 3 dimensiuni, atunci corpul dintre ele să numeșce volum.

Un volum care are dimensiuni egali se numeșce cub sau cubic. Întinderea unui volum să pôte măsura cu metru, dm. cm. și cu mm. cubic. Greutatea unui volum să măsura cu chilog. dg. gr. s. a. Dar despre greutate ceva mai târđiu. Partea din care constă un volum se numeșce materie. Așa: ferul, lemnul, hârtia, pênza, lâna s. a. suat materii.

Bucata asta de țiglă, apoi păretele cel de colo, căutați ale pipăi bine cu mânilé vóstre! Ce a-ți puté dice? Despre bucata de țiglă și părete am puté dice, că sunt vîrtose la pipăire. Pipăiți acuma spongia și međul acesta de pâne! Cum sunt acestea? Acestea sunt moi la pipăire. Busiocul și alte flori le putem miroși. Mierea e dulce, oțetul e acru; érá pelinul e amar. Deci: vîrtos móle, dulce, acru, amar s. a. sunt proprietăți; și ele se numesc: proprietăți particulare ale corpurilor.

Prin urmare, corpurile au unele proprietăți particulare; și tóte trebuie să aibă și unele proprietăți generale, încuibate la unul și acelaș corp din lumea universală.

Băeți! Cele învățate trebuie să le și repețim bine; eu le mai repeșesc tóte pe rënd încă odată, oprindu-mé din când în când la voi, ca să vèd — dacă mă pricepeți și că sunteți cu atențiune deplină. Acuma eu întreb despre unele, și voi să-mi răspundeți.

Întrebare. Ce corp e pétra? Pétra e un corp solid. In. Ce corpuri sunt bancele, tablele de părete, mapele s. a.? Rs. Bancele, tablele de părete, mapele s. a. sunt corpuri solide.

In. Este și apa un corp? Rs. Și apa e un corp. In. ce corp e apa? Rs. Apa e un corp curgătoriu, fluid. In. Este și aerul un corp? Rs. Și aerul e un corp. In. ce corp e aerul? Rs. Aerul e un corp elastic fluid.

In. Câte dimensiuni trebuie să aibă tóte corpurile? Rs. Tóte corpurile trebuie să aibă 3 dimensiuni. In. Care sunt dimensiunile corpurilor? Rs. Dimensiunile corpurilor sunt: lungimea, lățimea și grosimea lor.

In. Partea dintre cele 3 dimensiuni cum se numeșce? Rs. Partea dintre cele 3 dimensiuni să numeșce volum. In. dacă volumul unui corp are dimensiuni asemenea, cum să numeșce? Rs. Dacă volumul unui corp are dimensiuni asemenea, atunci să numeșce cub sau cubic. In. Dimensiunea unui volum cub cu ce să pôte măsura? Rs. Dimensiunea unui volum cub să pôte măsura cu metru, dm. cm. și cu mm. cubic. In. Greutatea unui volum cu ce să pôte măsura? Rs. Greutatea unui volum să pôte măsura

cu chilog. dg. gr. și altele. In. Cuprinsul unui volum, din care el constă, cum se numește? Rs. Cuprinsul unui volum, din care el constă, se numește materie.

In. Proprietățile corpurilor de câte feluri sunt? Rs. Proprietățile corpurilor sunt de 2 feluri. In. Care sunt proprietățile corpurilor? Rs. Proprietățile corpurilor sunt: unele particulari și altele generali.

In. Care sunt proprietățile particulari? Rs. Proprietățile particulare sunt acelea, care le au diferite corpuri în diferite moduri. In. care sunt proprietățile generale? Rs. Proprietățile generale sunt acelea, care le au toate corpurile din lumea universală.

Izvin, 23. Septembrie 1897.

Ioan Mateica,
invățător.

D I V E R S E.

* **Conventre colegială.** Conform unui obligament luat, s'au intrunit Joia trecută aici în Arad foștii elevi ai institutului teologic, cari au absolvat studiile la finea anului școlastic 189 $\frac{1}{2}$. Au fost de față d-nii: Silviu Bichicean paroch în Neréu, Traian Cato ne paroch în Șomoșcheș, Valeriu Cristea paroch în Zimbru, Iuliu Dehelean practicant de notariu în Căpruța, Teodor Drecin preot în Monoroștia, Ioan Popa preot în Monoștor, Vasiliu Petrița capelan în Macea, Dimitrie Popovici preot în Cermei, Dr. George Proca profesor în Arad, Ioan Suciu capelan în Cuveșdia și Romul Vățan paroch în Govoșdia.

Și-au scusat absența d-nii: Ioan Milu paroh în Uzdin, Ioan Papp capelan castrens în Budapesta, Petru Papp paroch în Sarand și Ioan Popovici capelan în Pesac.

La 10 ore a. m. colegii revăduți au ținut o ședință în sala seminarială, și mai înainte de a trece la ordinea zilei, au salutat telegrafice atât pe Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Ioan Meșianu*, cât și pe Prea Cuvioșia Sa Domnul director seminarial *Augustin Hamsca*. Atât Prea Sântia Sa, cât și d-nul director au mulțămît telegrafice.

După aceea trecându-se la ordinea zilei, părintele Suciu face un raport detaliat despre activitatea dezvoltată de fie-care dela absolvare până în timpul preșet. S'au luat mai multe concluse, între cari și acela, că după 5 ani de aci înainte vrând D-șeu, să se întrunescă de nou, spre a da de nou samă despre activitatea lor viitoare.

La orele 11 în semn de pietate, s'a oficiat în biserica catedrală prin preoții Silviu Bichicean, Ioan Popa și Dimitrie Popoviciu un parastas pentru odihna reșoșailor profesori: Petru Popoviciu și Lazar Tescula, și a reșoșailor colegi Livius Beleş, Aurel Moș și Traian Secula.

* **Daruri pe sama s-tei bisericii.** Simțindu-se necesitatea unui potir pe sama bisericii noastre gr. Ńor. din Păuliș d-nul Adrian Bogdan din simț de pietate

creștinescă a cumpărat un frumos potir de argint în preț de 70 fl. — ér nepóta D-Sale Gisela Nesli n. Roșescu din evlavie cătră s. biserica, a instruat copiii dênsei, pe Gavril și Olga de au lucrat un frumos acoperemânt pe potir în preț de 5 fl. D-na Ecaterina Dronca a dăruit un prapore în valóre de 30 fl. și un procoveț pe prestol lucrat de dênsa în valóre de 10 fl. Tuturor P. T. donători vin a-le exprima și pe calea acésta sinceră mulțămîtă. Păuliș. 11 Oct. 1897. Zamfir Conopan preot.

* **Monumentul lui Kneipp.** În Wörishofen la 6 l. c. a avut loc desvélirea sərbătorescă a unui monument ridicat de recunoscătorii óspeți de cură de acolo marelui binefécătoriu al omenimei părintele Seb. Kneipp. Monumentul e în forma unei fântâni admirabile, de asupra căreia e o urnă. Pe o tablă de marmoră frumoasă e scos în relief figura paterului Kneipp, ear sub ea următórea inscripția: Marelui binefécătoriu al omenimei Paterului Kneipp. Cu ocasiunea aniversării a 76 a nașterii sale. Recunoscătorii pacienți. Wörishofen, 17 Maiu 1897. Cu tóte că timpul era fórte nefavorabil ningënd în continu totuși desvélirea a avut un public de tot numéros. Discursul festiv a fost ținut de presidentul de onóre al comitetului pentru ridicarea monumentului, de prințul Galitzin.

* **Mulțămîtă publică.** In 20 Septembrie a. c. s'a sântit clopotul (zvonul) de 414 klg. în greutate metalică, dăruit bisericii noastre din Remetealunca de cătră evlaviósa consáteană a noastră Eva Subescu în vecinica aducere aminte de numele ei și al repausatului ei bărbat Constantin Subescu, carele încă în vieță fagadui-se acest dar.

Familia Subescu au daruit numai din evlavie creștinescă bisericii noastre în decurs de 7 ani, daruri în valóre de 1014 fl. v. a. pentvu cari a și meritat pompa carea s'a sevrișit la actul santirei clopotului de catra preotul local, ér momentul din cuventarea ținută, când în pausa predicii s'a cântat „un în veci pomenirea lui“ ér tóte 3 clopotele sunau a jale, a mișcat și inimile cele mai împietrite, și de pe fețele credințiosilor se putea ceti o uimire cum biserica prin organele chemate știe sé prețuésca faptele mărețe creștinești.

Pentru aceea comitetul parochial aduce și pe calea acésta mulțămîtă veduvei Eva Subescu pentru zelul ei creștinesc și implinirea datorinței ei de soție adevérată cătră dorința reșosatului ei barbat, făcënd dar bisericii cu clopotul amintit în preț de 800 fl.; evlavia creștinescă de carea sé conduce, o va ferí de nefericiri vremelnice, ér bunul Dumnezeu, în a căruia mărire s'a adus jertfa, sé ierte pécatele reșosatului ei barbat, și ei sé-i lungésca frul vieții până în adânci bătrânețe încă mulți ani în deplină sánătate.

Primésca și P. T. Domnul N. Cristomano mare proprietar, carele în numele familiei veduvite „Griesbach“ a dăruit s. bisericii nostre lemne în valóre de 24 fl. pentru scaune la așezarea clopotelor afară din turnul bis., mulțumita noastră esprimând prin acésta o vecinică pomenire în memoria distinsului și marinosului bărbat odinórá în vieță Eduard Griesbach.

Sofiei Otescu soția lui Dionise Otescu carea din zel crescinesc a dăruit biserica noastră cu 3 perdele la ușile împărătești în valoare de 14 fl. D-zeu bunul se-i respălătescă daruindu-i deplina sănătate ei și familiei ei. Remetea-lunca 25 Septembrie 1897. Mihail Zsurma, paroch președintele comitet. — Nicolae Berariu, notariu al comitetului.

* *Pentru înființarea noii bănci dela O-radea-mare* s'a hotărît a se distribui prospectele încă în decursul acestei luni. Banca se va înființa cu un capital social de 200,000 fl., împărțit în 2000 acții de câte 100 fl. Terminul pentru subscrierea acțiunilor s'a fixat pe 16 Febr. n. 1898.

* *Sarcey despre vacanțele școlare.* Școlile medii din Franța au început anul acesta prelegerile numai în 5, în loc de 4 Octomvre. Vacanța acesta avu de scop să eternizeze călătoria președintelui Faure în Rusia. Din incidentul acesta bătrânul Sarcey, criticul de mare renume, își reamintese tinereța sa, scriind într'un țiar frances următoarele:

„Tinerii noștri și fără de asta muncesc foarte puțin așa că nu era de lipsă încă o zi de vacanță. Jumătate din anul școlar este vacanță. Vacanțele de vară ar trebui să fiină două luni: dér de comun ele încep prin 20 Iulie și țin până în 5 Octomvre. Sărbătorile Pasciilor țin două săptămâni. Afară de acestea, vacanța anului nou și a carnavalului, diferite sărbători, patru-șeci și două de dumineci, tot atâtea Joi, cu totul răpesc o sută și opt-șeci de zile din anul școlar. Așa-dără din două-spre-dece luni, șese sunt vacanță. Și totuși sunt oameni, cari vorbesc de prea marea îngreunare a școlarilor! Omul e creat să lucre, sôrtea noastră e să lucrăm și să ne trudim. E bine, că copilul încă de mic se se dedea eu încordarea și nu așteptă, ca să-i sbore porumbul fript în gură. Interniștii se plâng, că nu li-se dă mâncare bună. Ce ar dice însă, decât ar trebui să trăească cum am trăit noi în copilăria? Și totuși suntem destul de tari și de sănătoși. Intr'adevăr, iubii mei tineri traiul vostru e din cale afară ușor și presărat cu rose. Mare însă va fi desamăgirea voastră, după ce veți fi gustat odată necasurile vieții.“

* *Cerșitor și diamante.* Un cerșitor din Transvaal cu numele Antoni, urându-i-se de-a mai cerși dela unul și dela altul câte o bucată de pâne, a plecat să caute diamante prin munți. El își lua cu sine un sac de făină, pentru a avé cu ce se hrăni. O lună întrégă ziua, noptea, căută cerșitorul Antoni comori prin munți, până ce în fine, după cum anunță țiarul „Standard“ îi surise bietului cerșitor norocul. Antoni adevă a aflat un diamant de 360 carate, care a fost prețuit în 30,000 funți. Antoni nu s'a îndestulit cu acest diamant, ci s'a dus să caute mai departe. Cerșitorul Antoni din colosala sumă de bani și-a cumpărat numai un rând de haine, ér ceilalți i-a depus spre fructificare.

* *Avis literar.* Estragem dintr'un avis, ce l'am primit, următoarele:

La îndemnul mai multora, mi-am propus să dau în limba română celebrul roman, intitulat: „Tribly“ de

George du Maurier. . . „Tribly“ e un roman social, luat din viața modernă, fără de a desvêli însă în el miseriile sufietesci ale lumii de azi. Conținutul lui e cinstit, edificator și mișcător. Eroii sunt cei mai renumiți artiști ai Angliei, eroul principal e William Bagot, creatorul școlii de pictură modernă; ér eroina e cea mai miraculoasă cântăreță a seclului. În scurt: prin edarea acestui sensațional roman social m'am decis să dau publicului român cea mai fină, delicată și plăcută bucatură a literaturii moderne străine. . .

În limba englesă s'au vândut până acum șeci de edițiuni în sute de mii de exemplare; e tradus la toate limbile culte europene. . . Prin traducerea și edarea acestui roman cuget a face un bun serviciu literaturii noastre beletristice. . . Sperez, că publicul român va lua în dréptă considerare spesele, dér mai mult ostenețele mele și mă va sprijini.

Opul va aparé în scurt timp și se va estinde pe circa 20—24 côle de tipariu, în volum elegant și va costa numai 1 fl. 20 cr. 10 cr. porto, cei cari vor trimite înainte abonamentul 1 fl. 20 cr. 'l vor căpăta francat gratis. Aceia, cari ar dori să'l solvêcă după aparițiune să binevoească a notifica acesta prin o cartă postală. Aceia, cari colectează 10 exemplare solvite, primesc un exemplar gratuit. . . Timișóra, 1 Oct. 1897. — Iacob Nicolescu colaborator la „Dreptatea.“

* *Cel mai nou felu de reclam.* O noutate de tot prospêtă face senzațiune pe bulevardele Parisului. La timpul seu a făcut mare haz reclamul după care se anunțau unele și altele publicului curios prin inscripțiile de pe capul pleșuv al unor getlemanii de alt-cum bine ajustați. Dar acesta azi nu mai are nici un efect. Deci s'a inventat un nou felu de reclam. Și acela e: folosirea fonografului. Anume, anunțul ambulant se aședă într'un local cercetat de public numeros, p. e. într'o cafenea, otel etc., scote din buzunariu un mic aparat, îl pornesce și acela apoi spune publicului ce are de spus, ba la sfârșit mai cântă și cel mai nou cuplet, și apoi tace. Prima probă a reușit foarte splendid, și publicul ascultă cu multă plăcere la astfel de reclam totodată și delectatoriu.

* *Cum s'a înființat prima școlă de agricultură?* Un Roman, Furius Cressinus, scoté dintr'un petec de pământ o cătățime mare de bucate, pe când în vecinătatea lui, proprietarii mari nu scotéu cât el.

Mai adăogându-se și gelosia, bietul om fû învinovățit, că face farmece, căci pe vremea aceea lumea credea grozav în asemenea lucruri.

Fû chemat înaintea tribunalului. Temându-se ca să nu fi osândit de concetățenii săi, lui Furius îi veni în gând să organizeze o expoziție agricolă a lui singur. Expuse dér în forum — piața publică și tribunal pe acele vremuri — mai întâiu pe fata lui, apoi căruțele cu cari căra bucatele și cari erau făcute din plin, boii săi grași, bine nutriți și pe urmă 'și pledă cauza precum urmază: „Romani, étă farmecele mele; cum vedeți, sunt număröse: Cu tôte acestea mai am și altele, pe cari nu le pot spune aci; mai am munea mea, vegherea, grija și sudorea.“

În vreme ce vecinicii mei dorm dimineța, eu lucrez până ce sórele mă gonesce în casă". Cressinus a fost ertat de judecătvi și cei de față încununară boii și carele lui cu jauri. Senatorii se coborîră și cerură mâna fetei lui Cressinus pentru fiii lor. Atunci Cressinus zise: „Scie fiul d-tale să lucreze pământul?" — „Nu, dér vrea să învețe acésta artă, fără care educația unui Roman nu e desévirșită.“ — „Se vină la mine că-l învăț eu, răspunde Cressinus, căci eu dau pe fata mea numai tinerului care va sci să cultive mai bine pământul. Se înfățișară douăzeci de tineri. Și astfel fû creată prima școlă de agricultură, de care pomenesce istoria.

* *Un naufragiu îngrozitor.* „Daily News“ istorisesc peripețiile foarte mișcătoare ale vaporului Céloden, din New-Castel, care a plecat din acest oraș în Iulie 1896, prin Honolulu, s'a înecat într'o nópte, după o lună de călătorie, lângă insula Starbock. Echipagiul abia a putut scăpa pe bărcile vaporului. Una din aceste bărci însă s'a înecat în valuri. Naufragații din cealaltă barcă, după ce își isprăviseră provisiunile, au călătorit trei zile în șir fără să mănânce. Avură însă norocul în cea de a patra zi, ca să ajungă la insula Sofia, unde indigenii îi primiră cu multă afabilitate. Acolo naufragații petrecură zece luni și zece zile hrănindu-se cu nuci de Koko, cu păsări și cu bróște țestóse. În sfârșit steamerul „Clyde," ancorând în luna trecută pe țărmul insulei Sofia, nenorociții mateloți fură scăpați de acest exil.

* *Nansen despre Andrée.* Înainte de călătoria sa la America, unde va ține — după cum am spus în un număr precedent — disertațiuni despre întreprinderea sa la polul nordic, Nansen a fost interwievat de un jurnalist din Londra asupra expedițiunii lui Andrée, despre care el s'a exprimat astfel: Eu nu socotesc de un rău semn faptul, că despre Andrée nu vine nici o veste. Sunt convins că Andrée trăește încă dar' e posibil că numai la primăvară vom primi veste despre el, și aceasta în cazul că a descins pe insulele arctice ale Americii de nord ori în Siberia nordică. Se poate că Andrée a și descins deja în cutare ținut nelocuit, și fiind-că a fost provédut cu alimente pe trei luni, astfel se poate spera că va pute trece preste earnă. În fine Nansen a declarat de posibil, că Andrée deja să fie ajuns la polul nordic.

* *Catastrofă.* O catastrofă oribilă s'a întâmplat acum cât-ca timp în comuna Cordun din județul Roman, în România. Un tiner din acea comună, Ioan Marin, pe când se întorcea cu căruța încărcată dela câmp, în drum a găsit un obuz, care de sigur rămăsese dela exercițiile de tir a-le artileriei. Flăcăul luând proiectilul găsit, îl înfășura în mintean și îl puse în căruța, urmându-și drumul spre sat. Ajuns acasă, Ion Marin chemă în jurul lui familia pentru a-le arăta obiectul găsit. Cei șese frați și părinții nenorocitului tiner se îngrămădesc în jurul lui pentru a examina ghiuleaua. După ce toți s'au uitat cu luare aminte la proiectilul găsit, Ioan Marin o ia din mâinile bătrânului său tată și o asvêrle în prispa casei. În cădere, obuzul, care era încărcat, lovindu-se pe capsă, a luat foc și a explodat. Nenorocitul Ion Marin a fost pre-

făcut în bucăți de zburăturile obuzului. Tatălui și mumei lui li s'au sfărmat picioarele, ér patru copii greu răniți. Păretele casei a fost sfărmat cu desévrșire de puternica lovitură a proiectilului. Puternica detunătură a explosiunii a îngrozit tot satul și într'o clipită, locuitorii din comună s'au adunat cu toții la fața locului. Spectacolul era îngrozitor. Partea din față a casei distrusă, ér curtea, pliuă cu stropi de sânge, era preserată de nenorociții, victime ale acestui teribil accident, cari scoteau țipete gróznice de durere. Răniți, a căror stare este foarte gravă, au fost transportați la spitalul rural din apropiere. Starea tinerului Ion și a tatălui său este desperată.

* *Cărbunii de peatră la finea secolului XIX.* Cu pași uriași se apropie timpul, când omenirea nu va avè destui cărbuni de peatră, acésta cestiune de viață a industriei. În privința acésta Europa va fi cea dintâiu și în însași Europa Anglia. Un învățat englez, Edward Hull, a scris o carte în care arată căți cărbuni va avè Anglia și lumea întregă la finea secolului present. În Britania-mare și în Irlanda în 1900, până la o afundime de 4000 de urme, vor fi încă 81,683.000 de tóne de cărbuni. Dar' cu tóte acestea cărbunii în Anglia scad foarte. În 1840 Anglia singură avè 3 din 4 părți din cărbunii din tótă lumea, enr' acum abia are una din trei părți. Vaporii de pe Oceanul atlantic nu mai încălđesc cu cărbuni englezi, ci americani. Acest vaporare consumă la un an un milion și jumătate toane de cărbuni. Tot cam așa stă lucrul și cu producția de fer. În Germania până la afundime de 900 metri se află mai mulți cărbuni ca în Anglia. În Germania sunt 109.000 de tóne. Afară de aceea mai are Germania cărbune de peatră suriu, carele pe an se urcă la 25.000 tóne. Cel mai mult cărbune e în America și China, unde abia acum au început a'l scoate.

* *Savant înghețat.* De curând s'a ținut la Petersburg un congres geologic. Membrii acestui congres au întreprins o excursiune științifică pe munții Caucasului. Când urcau tocmai muntele Araratului, profesorul de medicină, Dr. Stöber a înghețat.

Bibliografie.

În tipografia noastră diecesană a apărut și să află de vinzare

„A B C“

CARTE DE CETIRE — ilustrată

PENTRU ELEVII CLASEI I.

de învățatorii: Iosif Moldovan, Nicolae Stefu, Iuliu Groșorean, Nicolae Boșcaiu și Petru Vancu. — Cartea e compusă după gustul micilor elevi și e aprobată și recomandată de Venerabilul Consistoriu aradan pentru tóte școlile populare din diecesă.

Prețul unui exemplar 20 cr.

Notăm, că din acest „A b c d e r“ al d-lor învățatori I. Moldovan și consoți, de aci înainte nu mai putem trimite în nici o parte nici exemplare de probă și

nici singurate, decât numai pe lângă trimiterea înainte a prețului de 20 cr., plus porto postal de 3 cr. de un exemplar.

Concurs.

În conformitate cu rezoluțiunea Veneratului Consistoriu de sub Nr-ul 5414 din a. c., pentru deplinirea parohiei a doua din **Uhaba-Forgaclu**, prin acesta se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

În considerare că parohia este sistemată cu un venit de cel puțin 600 fl. la an, concurenții vor avea să dovedească calificațiune pentru parohiele de clasa II-a și apoi cu observarea §-ui 18 din regulament să pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Recursele odjustate după recerință se se trimită până la termenul sus indicat oficiului protopresbiteral în Belincz.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **IOSIF GRADINARIU**, m. p. protopresbiter.

—□—

Să scrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școala de fete gr. ort. română din **Pâncota**, cu termen de alegere pe **9/21 Noiembrie 1897**.

Emolumintele sunt: a) salar anual 300 fl. v. a.; b) cuartir cu grădină; c) trei orgii lemne numai pentru încălzirea salei de învățământ; d) pentru curatorat 10 fl.; e) pentru speșele de conferință și scripturistică se va îngriji comuna bisericăscă.

Reflectanții la acest post, pot fi numai învățători cu calificațiunea recerută și cu capacitate de-a instrui și conduce cor vocal pentru instruirea și conducerea cântărilor și primi o remunerațiune anuală de 50 fl.

Reflectanții sunt avisați a se prezenta în sta biserică din **Pâncota**, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, ăr recursele lor instruate conform prescrișelor legii adresate comitetului parohiei **Pâncota**, a le suscerne **P. On. Domn protopresbiter Georgiu Popovici** în **Șiria (Roman-Világos)** până la **7/19 Noiembrie 1897**.

Comitetul parohiei.

În conțelegere cu: **GEORGIU POPOVICIU**, m. p. protopresbiter-inspector.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci la clasa o II-a de băeți dela școala confesională rom. gr. or. din apudul **Lipova**, se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în fôia diecesană „Biserica și Școala.”

Emolumintele anuale sunt: 1) In bani gata 400 fl. v. a. și la timpul seu adausul de cuinquinale prescrișe prin lege; 2) pentru lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ, 32 fl. v. a.; 3) pausal pentru scripturistică 10 fl. v. a.; 4) un juger de pământ și un tachiou estravilane; 5) cuartir liber în localitatea școlei.

Alegândul învățător va fi îndatorat a instrua și conduce corul vocal, precum și a instrua în fie-care an 2 adulți în cântarea glasurilor bisericesci, pentru-ce va avé pe lângă emolumintele de mai sus, o remunerațiune anuală corespunzătoare.

Dela reflectanții la acesta stațiune învățătorescă se recere:

a) Se posedă calificațiunea prescrișă prin lege pentru învățători.

b) Se dovedească că a absolvat cel puțin 3 clase gimn., reale, ori civile; notându-se că pentru învățătorii binemeritați pe terenul școlar, lipsa de clase nu forméază impediment la concurs și candidare.

c) Se dovedească că sunt apți a instrua și conduce, și respective a mai instruat și condus cor vocal de orice nuanță.

Reflectanții sunt avisați, ca recursele lor instruate conform recerințelor aci espuse și adresate comitetului parochial din **Lipova**, se le subscernă **P. O. D. Voicu Hamsea** protopresbiter și inspector școlar în **Lipova (B.-Lippa)** până la termenul susindicat; precum și a se prezenta în persoană în vre-o Duminecă ori sârbătore în sfta biserică din **Lipova** spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Lipova, în 13/25 Septembrie 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresbiter, inspector școlar.

—□—

Pentru întregirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școala rom. gr. or. confesională din comuna **Drăgoești**, protopresbiteratul **Beiușului** prin acesta se scrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** compute de dela prima publicare în acest organ oficios.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt următoarele: 1) Bani gata 172 fl. 50 cr.; 2) 15 meți grâu, 12 meți cucuruz despoiat; 3) 2½ jugere pământ arător; 4) 32 metri cubici de lemne pentru foc din cari este a se încălzi și sala de învățământ; 5) pentru scripturistică 5 fl.; 6) pentru participarea la conferință 5 fl.; 7) cuartir liber cu grădină de 800 st. □

Dela competenți se pretinde: 1. Testimoniu despre absolvarea preparandiei cu succes bun, 2. Testimoniu de calificațiune, 3. Testimoniul de limba magiară, 4. Atestat dela oficiul parochial despre purtarea morală. — Recursul cu astfelu de documinte adjustat apoi, și adresat comitetului parochial — să se trimită până la termenul susindicat oficiului protopresbiteral în **Belincz**.

În fine dela competenți se mai pretinde să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătore în sfta biserică din loc pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **IOSIF GRADINARIU**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala de fete rom. gr. or. din comuna **Citighaz (Kétegyháza)** cotul **Bichis**, se scrie concurs cu termen de alegere **18/30 Octomvre 1897**.

Emolumintele sunt: a) In bani gata 300 fl. v. a. anual, solvinđi în rate trei lunare anticipative; b) 4½ stângeni de lemne de foc, din care are a se încălzi și sala de învățământ; c) cuartir liber cu grădină de legume în mărime de 400□; d) Pentru conferință 6 fl.; e) Pentru scripturistică 3 fl. 33 cr. Despre famulație se va îngriji epitropia cultulu

Recursele instruite conform prescrișelor statutului Organic și a §-lui 6 art. XVIII. din 1879, provédute și cu atestat de conduită dela comitetul parochial și antistia comună și adresate comitetului parochial din **Chitighaz** sunt a se trimite până la **18/30 Octomvre 1897**, **Prea Onoratului Domn Dr. Ioan Trailescu** protopop și inspector cercual de școle în **Chișineu (Kisjenő)** având recurențele și până la alegere a se prezenta la s. biserică spre a se arăta poporului.

Din ședința comitetului parochial dela **3/15 August 1897**.

Pentru autenticitate: **STEFAN DOLGA**, m. p. notarul comitetului.

—□—